

Kijk eens verder als je dambord lang is

Artikel van Arjan van Galen

Dit jaar is voor het eerst het 36-velden dambord gepresenteerd. Toegegeven het spel op een 36-velden bord is wat makkelijker dan het dammen op de 100 velden. Maar daarentegen is dammen op 144 (12 bij 12 velden) nog weer moeilijker. Zelfs de remise-grenzen op een 144-velden bord lijken kleiner te zijn. Vier om een blijft namelijk gewonnen, terwijl er meer schijven op het bord zijn. Het moet dus makkelijker zijn om een overmacht te behalen.

Dit brengt de vraag naar voren waarom eigenlijk 100 velden? Ruim denkende mensen kijken graag verder dan alleen het dambord. En nu zal zelfs een kleingeestig persoon moeten toegeven dat dit makkelijker gaat op een dambord met een kleiner formaat, het 36-velden bord bijvoorbeeld! Het 36-velden bord is ideaal voor beginnende dammers, vooral jeugd maar ook ouderen. Het bevat positionele principes, net zoals het 100-velden bord, alleen makkelijker te begrijpen. Verder kent het zetdwang, (kleine) slagzetten, offers en eindspelen. Behalve deze facetten heeft het drie grote voordelen op het 100-velden bord:

- Het spel is klein genoeg zodat de beginneling het gehele dambord kan bevatten. Het blijkt dat veel jonge spelers alleen maar links of rechts van het bord spelen. Voor deze spelers is het bord gewoon te groot.
- Het spel is snel afgelopen (maximaal 20 zetten). Het blijkt moeilijk om de jeugd langere tijd geconcentreerd bezig te laten zijn, zodat dit een belangrijk voordeel is.
- Het spel is door deze snelheid goed uit te rekenen. Daarbij is het van belang dat elke zet belangrijke consequenties heeft. Zo wordt een dammer al in de beginfase gedwongen om te bekijken en wordt het snel aanschuiven voorkomen.

Natuurlijk geeft dit laatste punt óók de beperkingen aan van het 36-velden bord. Wanneer het uitgeanalyseerd is, moet worden overgegaan tot een groter bord. Je kunt het dan namelijk vergelijken met boter, kaas en eieren, wat op een gegeven moment ook verveeld.

Tot zover de theorie achter het 36-velden bord. Nu wil ik nog even ingaan op de theorie op het 36-velden bord. Het is namelijk nog niet zo makkelijk als het er uit ziet.

Hiervoor bekijken we de volgende opening, (voor de nummering zie diagram 1).

1.13-11 (5-7) 2.15-12 (6-9) 3.16-13 (7-10) 4.11-8 (2-6) 5.13-11 (4-7) 6.11x4 (6x11) 7.14x7 (10x5)!? Nu zijn we in diagram 2 beland.

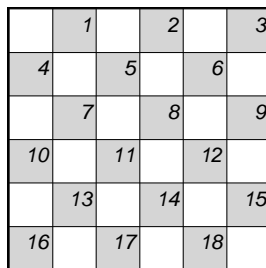

Diagram 1

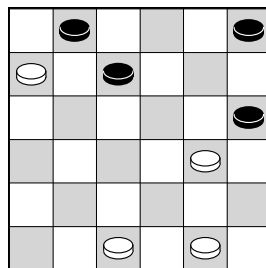

Diagram 2

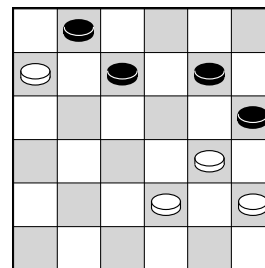

Diagram 3

Wit staat voor een belangrijke beslissing. De meest voor de hand liggende zet lijkt **8.17-14** Dan volgt **8..(3-6) 9.18-15** (diagram 3).

Wit lijkt het goed voor elkaar te hebben. **9..(6-8)?** verliest namelijk vanwege **10.14-11! (9x7) 11.4x6**. Zwart heeft echter een onaangename verrassing in petto. **9..(5-7)! 10.4x11 (1-5)!!** Een offer dat gelijk beslissend is, wit heeft geen enkel verweer meer.

Geschrokken van deze variant wil wit het zekere voor het onzekere nemen en speelt daarom in de stand van diagram 2 **8.18-15? (9x14) 9.17x12 (3-6) 10.12-9 (6-8) 11.15-12 (8x15) 12.9-6** (diagram 4).

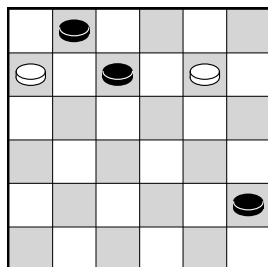

Diagram 4

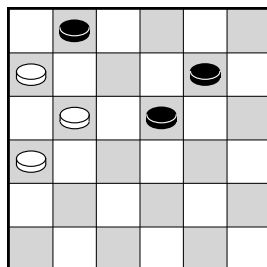

Diagram 5

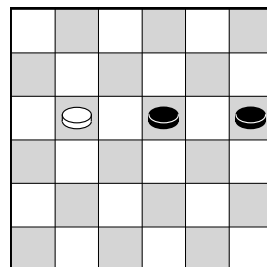

Diagram 6

Zwart wint nu fraai door **12..(5-8)! 13.6x11 (15-18) 14.11-8* (1-5)! 15.8x1 (18-15)!!** en wit verliest door zetsdwang.

* **14.11-7** verliest door een 'tric-trac eindspel': **(18-15) 15.7-5 (1x8) 16.4-1 (8-11)**

Na afloop geeft wit aan dat hij natuurlijk in diagram 2 de andere ruil (17-13 etc.) had moeten nemen. Maar ook dan was het nog niet eenvoudig remise. Bekijk de volgende variant (vanuit diagram 2):

8.17-13? (9x14) 9.18x11 (3-6) 10.13-10 (5-8) 11.11-7? (diagram 5)

In diagram 5 heeft zwart opnieuw een gewonnen stelling bereikt:

12..(8-12) 13.7-5 (1x8) en nu:

A. 14.4-1 (12-15) 15.1x12 (15x8) 16.10-7 (8-11) 17.7x14 (6-8) en zwart wint met oppositie.

B. 14.10-7 (12-15) 15.4-1 (6-9) 16.1x12 (15x8)! (diagram 6) 17.7-4 (9-12) 18.4-1 (12-15) en zwart wint.

Toch was dit alles niet nodig geweest. Als wit namelijk in diagram 2 wat langer had nagedacht had zwart aan het kortste eind getrokken. Hoe? Bekijk dat zelf maar eens.

Tot zover een tipje van de sluier van het 36-velden bord.

Bron: "De Dammer", juni 1996